

Καὶ αἱ δύο δὲ ἀδελφαὶ, οἱ Εὐσπλαγχνίαι καὶ οἱ Λύπη, ὑπεδέχθησαν τὸν σίρο Εὔρηκον μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ ἀξιοπρεπείας, καὶ ἐπροσπάθουν διὰ πνυτὸς τρόπου νὰ προλαμβάνωσι τὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἔσνου. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἡγάπησεν αὐτὰς ὡς ἄλλος πτήρη, καὶ ἐδείκνυε πρὸς αὐτὰς τὸ σέβες ἐκεῖνο, τὸ διποτὸν ἐμπνέουσιν εἰς πάντα καλῶς ἀνκτραρέντας η̄ ἀθωύτης καὶ τὸ κάλλος. Συνομιλῶν μετ' αὐτῶν η̄ ἐνώπιον αὐτῶν ἀπέφευγε καὶ τὴν ἐλαγχίστην Ἑκφράσιν τῶν ψευδῶν αἰσθημάτων, τὰ διποτὰ μποκρίνεται οἱ πολιτισμός· διότι ἐνδύμιζεν δτι τὰ δύο ἐκεῖνας ὠραῖας ἀνθη τῆς ἐρήμου ἐπρεπε νὰ αὐξάνωσιν ἐντὸς τῆς φυσικῆς αὐτῶν ἀτμοσφαίρας. Δυστυχῶς ὅμως μίαν τῶν ἡμερῶν παρκυρθεὶς εἶπεν ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ εἴπῃ. Ἀγαπῶν εἰς ὅπρον τὴν ζωγραφικὴν, η̄ ζωγράφεις ἀδιεκόπως διάφορα ἀντικείμενα τῆς ἐπαύλεως, καὶ τὰ ἐζωγράφει τόσῳ ἐπιτηδείως, ὥστε αἱ δύο νέας ὑπερέχαιρον βλέποντες αὐτά τὸν παρεκάλεσαν μάλιστα νὰ δεῖη εἰς αὐτὰς ὅσκες ζωγραφίας εἰχεν. Ἐθαύμασαν δὲ πρὸ πάντων τὰς τῆς Ἀλάμβρας, καὶ ἡρώτησαν τὶς ἑστηκαίνες ξένη τις ἐπιγραφὴ γεγραμμένη εἰς τι σχέδιον. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ήτο μικρὸν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ *Dernier des Abencerrages*. Οἱ ἄγγλοι διηγήθησαν τὴν ὡραιοτάτην ιστορίαν τῆς δόνας Βλάγκας καὶ τοῦ Μαύρου Ἀστάν. Οἱ ἰωσήροι καὶ οἱ Ἐμμανουὴλ ἰστάμενοι πλησίον ἤκουσαν αὐτήν.

— Δοιεπόν, ἡρώτησε μετ' ἔμβριθείας η̄ Εὐσπλαγχνία, η̄ δόνα Βλάγκα εἶπεν δτι δὲν συγκατετίθετο νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον δὲν θύελε.

— Ναι, κυρία.

— Νομίζω δτι ἔκαμε καλά.

Οἱ σίρο Εὔρηκος ήλλαξεν εὖθὺς τὴν ὅμιλίαν ίδων δτι εἶπεν ὅσκε δὲν ἐπρεπε νὰ εἴπῃ. Τόσω δὲ μᾶλλον ἐλυπεῖτο δτι διηγήθη τὴν ἀνωτέρω ιστορίαν, καθόσον μετὰ δύο η̄ τρεῖς ήμέρας, ἐνῷ ήτο εἰς τὸν κηπὸν μετὰ τῆς Εὐσπλαγχνίας, εἶδεν ἐλθούσας μετὰ σπουδῆς πρὸς αὐτὴν δύο μικρὰς δορκάδες, φερούσας εἰς τὸν ἐπιγάριτα καὶ λεπτὸν αὐτῶν τράχηλον ὠραῖας περιθέραιας τὰ διποτα, ὡς ἐγγνώρισεν οἱ ξένοις, εἰγον ἐπιμελῶς κατασκευασθῆ ἀπὸ τὸν Ἰωσήρο. Ερύθημας ἀνέδη εἰς τὰς παρειὰς τῆς Εὐσπλαγχνίας, η̄ τις σπεύσασα παρεκάλεσε τὴν ἀδελφήν της νὰ διηγήσῃ τὰς δύο μικρὰς δορκάδας εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου εἰργάζοντο. Οἱ σίρο Εὔρηκος παρετήρησε τὴν περίστασιν ταῦτην, καὶ συνέλαβεν ἀνησυχίας καὶ φόβους διὰ τὸ μέλλον τῆς νέας.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΣ ΕΛΛΗΝ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: (*).

Η̄ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔλληνική ἀποικία, πατοῦσα δὲ επεκίνως τὰ ἴχνη τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διμογενῶν, ίδρυσατο Φιλόμουσος Σύλλογος, σκοπὸν ἔχοντα, κατὰ τὸ Λ' ἀρθρον τοῦ Καταστατικοῦ, «τὴν πραγμάτωσιν παντὸς τείνοντος πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.» Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου συνεστήθη Μουσεῖον, δικιρούμενον εἰς τέσσερας κλάδους, ήτοι εἰς Διδακτήριον, Βιβλιοθήκην, Αναγνωστήριον καὶ Ἐπιστημονικὰς συλλογάς.

Καὶ εἰς μὲν τὸ Διδακτήριον παραδίδονται κατὰ Κυριακὴν καὶ κατὰ πᾶσαν μεγάλην ἑορτὴν «μαθήματα επιστήμης καὶ τέχνης» εἰς δὲ τὴν Βιβλιοθήκην ἀποταμεύονται βιβλία πάσης ὅλης καὶ γλώσσης δωρεάμενα η̄ ἀγοραζόμενα· εἰς τὸ Αναγνωστήριον παραχθενται διηδακταὶ καὶ ξέναι ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ συγγράμματα, καὶ αἱ Ἐπιστημονικὰς συλλογαὶ περιλαμβάνουσιν ἀντικείμενα ἀρχαιολογίας, φυσιογραφίας, καλλιτεχνίας καὶ ἔθνογραφίας.

Πρὸς τούτοις συνέστησεν ὁ Σύλλογος καὶ λέσχην καὶ ταμεῖον ἀγκυρογίας, οὗτινος τὰ κεφάλαια συνετέλεσαν καὶ συντελοῦσιν εἰς ἀνακούφισιν ἀπόρων, καὶ ίδιας οἰκογενειῶν τινῶν ἐκ τῆς πολυπαθοῦς Κρήτης.

Ἐκ τούτων συμπεραίνει ὁ ἀναγνώστης πόσον κοινωφελής ἔσεται ὁ Σύλλογος οὗτος, ἐὰν δικαίωσεν εἰπαγγέλλεται γίνωσι πράγματα, δὲ δὲ ζῆλος τῶν δυναμένων νὰ μποτηρίζωσιν αὐτὸν δὲν συνεθῇ μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, μεθ' οἵτις ἐσθέσθη καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἀθήναις, ὅπου διποτὸν περιμετάσιν τινῶν καὶ δι Φιλολογικὸς Σύλλογος καὶ τὸ Αθηναϊκὸν ἐμπαράνθησαν. Ναι μὲν δὲν ἀρνούμεθα, μάλιστα καὶ σπεύδομεν νὰ ὅμολογήσωμεν, τὴν φιλογένειαν τῶν Ἑλλήνων, τῆς δποίας ιδίως κατὰ τὰς ήμέρας ταῦτας ἐδωκαν γενναῖα δείγματα καὶ οἱ εἰς ἐσχατιὰς τῶν ξένων χωρῶν διατείθοντες· ἀλλ' εἰναι δυστυχῶς βέβαιον δτι δὲν δειχνύουσι τὴν αὐτὴν προσημένην καὶ πρὸς συντήρησιν τῶν τρόπων ἐκείνων, οἵτινες συντείνουσιν ἀμέσως εἰς τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας καὶ τοῦ ἔθνους τὸν φωτισμόν. Διδασκαλίας καὶ τύπως, τύπως καὶ διδαπταλία, ίδοις αἱ δύο κορυφαίσταται μηχαναὶ, αἱ διανοίγουσαι καὶ ἐκγερσοῦσαι τὴν δόδην τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Καὶ διδασκαλίαν λέγοντες δὲν ἔνοοῦμεν μόνην τὴν ἐν τοῖς σχολείοις, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς Συλλόγοις, καθόσον, ως δριθῶς λέγει καὶ δ

(*) Καταστατικὸν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Φιλόμουσος Ελλήνων Συλλόγου.—Ψηφίσματα τοῦ ἐν Ἀλεξ. Φιλ. Ελ. Συλλόγου 1867.

τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀντιπρόσωπος, «διὰ τὴν ζώσην φωνῆς αἱ ιδέαι ζωηρότερον παρεστάγονται εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἀκροατοῦ» (1). Ἀνάγκη ἔμως νὰ γίνεται κατάλληλος ἐκλογή τῶν μαθημάτων, ἀρμοδία πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ἀκροατηρίου, καὶ τοῦτο ἀπόκειται ιδίως εἰς τοὺς λογίους. Οἱ λόγιοι εἶναι συνήθως προθυμότεροι τῶν πλευσίων· διὸν ὁ πλούσιος εἶναι φειδωλὸς περὶ τὴν δαπάνην τὴν ἀπαιτουμένην εἰς σύστασιν συλλόγων καὶ ἔκδοσιν βιβλίων, τόσῳ ὁ λόγιος, γράφων καὶ ὄμιλῶν αἰσθάνεται ὅτι ἀποκτήσας ἀπαξῖ σοφίαν, καθηκόν ἔχει νὰ μὴ κρύπτῃ τὸ τάλαντον, ἀλλὰ νὰ μεταδίδῃ αὐτὸν καὶ εἰς ἄλλους. Ὁ πλούσιος, εἰ καὶ ἀπέκτητε τὸ τάλαντον πολὺ διαιρώτερον κοπιῶν καὶ πολὺ διαιρώτερον δαπανήσας τοῦ ἀποκτήσαντος τὴν σοφίαν, προτιμᾷ νὰ φυλάττῃ αὐτὸν δι' ἔκυτόν· ἐνῷ δὲ λόγιος οὐ μόνον δὲν φειδεται τοῦ διαγονητικοῦ αὐτοῦ θηταυροῦ, ἀλλὰ καὶ ἀφιλοκερδῶς δαψιλεύει αὐτὸν, εἰ καὶ περιφρονεῖται ἐνίστε (2). διότι τί ἔχει νὰ κερδήσῃ διδάσκων ἐν τῷ Ἀθηναϊῳ, ἢ ἐν τῷ Φιλολογικῷ ἢ τῷ Φιλομούσῳ Συλλόγῳ; Πρόκεινται ὕμως πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἀγορεύοντος δύο ὕφαλοι, εἰς ᾧς μεγίστη ἀπαιτεῖται προσοχὴ μὴ ἐγχρίψῃ· ἡ ὑφαλος τῆς ἐπιδείξεως καὶ ἡ ὑφαλος τῆς μακρογορίας. Ἐὰν ὁ ἀγορεύων, οἰστρηλατούμενος ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης φιλαυτίας, δὲν κατορθώσῃ νὰ ὑπερπέδησῃ αὐτάς, τὸ μεταδιδόμενον τάλαντον οὐ μόνον δὲν θέλει καρποφορήσει, ἀλλὰ καὶ φορτικὸν θέλει ἀποθῇ (3). Τὸν κίνδυνον τοῦτον δὲν ἀπέφυγον εὖτε πάντες οἱ ἐν Ἀθηναϊοῖς, οὔτε πάντες οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλεις. Ἐν τῷ Ἀθηναϊῷ, παραδείγματος γάριν, ἐνῷ κατὰ τοὺς τεθέντας ὑπὸ τοῦ προγράμματος ὅρους τὰ παραδιδόμενα μαθήματα ἔπειτε νὰ περιστρέφωνται εἰς ἀντικείμενα περίεργα, τερπνά, χρήσιμα, καὶ ὅσον ἔγεστι προσιτά εἰς τὴν κοινὴν κα-

(1) Καταστατικὸν τοῦ ἐν Ἀλεξ. Φιλολ. Συλλόγου, σελ. 14.

(2) Εἶναι ἀξιοημαίσιον πῶς ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἔπεισται σχεδὸν τὸ πρὸς τοὺς διδασκάλους καὶ τὰ βιβλία σίνας τῶν πρὸ ήμῶν πλευσίων. Πρὸ τοῦ 1821, ὡς πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐπεδείξαμεν δι' ἀριθμῶν, πάντα σχεδὸν τὰ Ἑλληνικὰ βιβλιαὶ ἔξεδίσοντα φιλοτίμῳ διεπίνη ἀρχοντος, κληρικοῦ η ἀμπόρου· καὶ ίδοι πόθεν ἡ αὐθονίς τῶν καλῶν συγγραμμάτων σήμεραν δύος ὡς κομμῆτης διελάμπει ὁ πλούσιος, ὁ διαπινῶν εἰς τύπωσιν βιβλίου. Κατὰ τὰ τελευταῖς μάλιστα ταῦτα ἔτη, πλὴν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενοῦ Κ. Ι. ἀντωνιάδου, χορηγήσαντος ἀξιεπεινῶς συνδρομὴν πρὸς ἔκδεσιν τοῦ βίου τοῦ Οὐασιγκτῶνος καὶ τῆς Ιστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ θίνους, εἰδένεις ἀλλον γινώσκομεν συντελεσταὶ εἰς τοιοῦτο τὸ ἔργον. Διδάσκαλος δέ τις εἰς τὴν πλευράν των ἔργων, ἀπό τοῦ Λαζαρίου διεπίνητος πρὸς τὸ ἄπορος, καταφρονημένος καὶ τὰ τούτοις δύοις, πρὸς διέκχη τοῦ γεωτερίζοντος Ἑλληνισμοῦ.

(3) Παρακαλοῦνται οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀγορεύοντες νὰ μὴ βρυσθῶσι γ' ἀναγνώσωσιν δισ περὶ τούτου ἐγράφησαν ἐν τῷ ΙΕ' τόμῳ τῆς Πανδώρας ἐν σελ. 420—422, καθόσον μάλιστα εἴληκυσσαν τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ἐκ σοφῶν ἀνδρῶν συγκειμένου Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

τάληγμον τῆς τάξεως ιδίως ἐκείνης τῶν πολιτῶν, ητοις ἀμοιρεῖ ἀνωτέρας παιδείας καὶ εἰς ἀλλα ἔργα ἀσχολεῖται (1), ηκανθησαν φωναὶ τινες, συφι καὶ ἀξιάγκοτοι, πρὸς τοὺς πολλοὺς δύος ἡγήσασαι δικαίωσιν ἀλαλάζον.

Εἰς τὰς ὕφαλους ταύτας νομίζουμεν ὅτι προσέκρουεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ δι Φιλόμουσος Σύλλογος· διότι ἐκ τῶν μαθημάτων ἀτινα παρεδόθησαν, δύο η τρίχ ησαν, ἂν δὲν σφέλλωμεν, ἀναρρεόδια πρὸς τοὺς ἀκροωμένους, τῶν ὅποιων τὸν δυιλον ἐκάλλυνε μάλιστα καὶ τὸ ὀρατὸν φῦλον (2). Ναὶ μὲν δὲρος τοῦ ἀλεξανδρείου προγράμματος, «μαθήματα τέχνης ἡ ἐπιστήμη», εἰναι πλέον περιωρισμένος καὶ ἀριστοκρατικώτερος τοῦ τε Βυζαντίου καὶ ἀθηναϊου, διατιπρόσεδρος δύος τοῦ Φιλομούσου Συλλόγου δὲν φενεται συμφωνῶν κατὰ πάντα πρὸς αὐτόν (3)· καὶ ἔχει δίκιον, διότι δισ ποφώτατος τῶν συφῶν «παίζων οὐδὲν ἥττον ἡ σπουδάζων ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσιν.»

Άλλα καὶ τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἀναγνωστηρίου τὴν σύτασιν ἀνακηρύττουμεν οὐδὲν ἥττον ἐπωφελη. Οἱ Ἑλληνες ἔμποροι δὲν ἀναγινώσκουσι· δὲν ἀναγινώσκουσι δὲ δυστυχῶς οὔτε αἱ γυναῖκες οὔτε τὰ τέκνα σύτῶν. Εἰ καὶ ὄμολογούσι τὰ ἐκ τῆς παιδίας καλά, ἀμα ἐπιδοθέντες εἰς τὸν πρακτικὸν βίον κλείσουσι τὴν γραμματικὴν, τὴν χορηγούμαθειαν, τὴν γεωγραφίαν κλ, καὶ δὲν ἀνοίγουσι πλέον βιβλίον. Οὔτε πρὸς στολισμὸν καν δὲν εὑρίσκονται τοιαῦτα ἐπὶ τῶν τραπέων αὐτῶν. Καὶ δύος «δργανον τῆς παιδίας (ἥτοι τοῦ πολιτισμοῦ) τὸ βιβλίον ἔστι.» Τοῦτο τούλαχιστον ἐδογμάτισε σοφώτερός τις πάντων ἥμων, ὁ Πλούταρχος, καὶ τοῦτο ἐπεκύρωσαν οἱ καὶ τοῦ Πλούταρχου ἐμπειρότεροι αἰῶνες. Ή ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλία δὲν ἀρκετ μόνη εἰς μόρφωσιν ἀνδρὸς ἀληθῶς πεπολιτισμένου· διότι δισ ἐν αὐτοῖς μανθάνομεν δὲν εἶναι γνώσεις, ἀλλὰ κλεῖδες δι' ὧν ἀναίγονται τὰ ταμεῖα τῶν γνώσεων· ταμεῖα δὲ εἰναι τὰ βιβλία. Δὲν ἀξιούμεν νὰ ἐγκύπτῃ εἰς μελέτας ὁ ἔμπορος, ὁ βιομήχανος, ὁ τεχνίτης, ἀλλὰ νὰ ἀναγινώσκῃ ἐν ὅρᾳ ἀναπαύσεως ὅπιος αὐτήσῃ τὰς γνώσεις αὐτοῦ, πρὸς διφελος τοῦ ίδίου αὐτοῦ ἐπαγγέλματος. Τὴν τοσαῦτην τῶν ἡμετέρων ἀκήδειαν μυριάκις ἀπὸ εἴκοσι σχεδὸν ἐτῶν ἐστηλιτεύσαμεν, παραθέσκυτες μάλιστα πρὸς τὴν σπουδὴν μεθ' ἣς οἱ ἐκ τῆς Ἐσπερίκης διμότεροι αὐτῶν ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἀναγνώσιν· ἀλλὰ λυπούμενα λέγοντες διτι, πλὴν τινῶν εὐχριθμῶν ἐξαιρέσεων, ἐπικρατεῖ πάντοτε ἀναλλοίωτος μεταξὺ καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ

(1) Πανδ. τόμ. ιτ', σελ. 235.

(2) Καταστατικὸν κλ. σελ. 13.

(3) Λέτ.

τῶν ἐν τῇ Δύσει διμογενῶν ἐμπόρων, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλος δὲ σύστασις τοῦ Φιλομούσου Συλλόγου ἔχει τι ἄλλο σπουδαιότερον, σπουδαιότερον καθ' ἡμές πάντων τῶν λοιπῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων, τὴν κοινωνικὴν λέγομεν σύμπτην τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐλληνικῆς ἀποικίας. Ή ἀποικία αὕτη σύγκειται ἐξ ἑτερογενῶν στοιχείων, πανταχόθεν εἰσβαλόντων χάριν κέρδους εἰς τὴν γώραν τοῦ Χέοπος, στοιχείων ἀντιθέτων κατά τε τὴν ἀγωγὴν, τὰ διητή, τὰς ἔξεις, τὴν συμπεριφορὰν, καὶ μόνον διὰ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς θρησκείας συνδεομένων. Συγκροτηθεῖσα οὐ πρὸ πολλοῦ οὔτε καὶ ροῦ ἔτυχεν ἀποχρῶντος ὅπως συζυμωθῇ, οὔτε γειρὸς ἵκεντος ἢ ἔχοντος τὴν προσίρεσιν νὰ διαπλάσῃ αὐτὴν εἰς σῶμα ἐναρμόνιον καὶ διμογενές. Οτε τούλαχιστον ἡμεῖς ἐπεσκέφθηκμεν αὐτὴν πρὸ τινῶν ἐτῶν, ἥπορήσαμεν διὰ τὴν παντελῆ ἐλλειψίν καὶ τῶν ἀπλουστάτων κοινωνικῶν σχέσεων. Καὶ ὅμως ἡ συμβίωσις, ἡ συνεχὴς παρατηρήση, τῶν ἴδεῶν ἡ ἀνταλλαγὴ ἀμβλύνουσι τὰ πάθη, διατκεδάζουσι τὰς προλήψεις, καταστέλλουσι τὴν ἔγθραν, συγκερῶσι τὰ διητή καὶ προάγουσι τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διμόνοιαν. Τίδος διὰ τοῦτο, ἀφοῦ πολλάκις πρὸς πολλοὺς ἐπανελάθομεν ταῦτα διὰ ζώσης, μπετυπώσαμεν καὶ διὰ τῆς γραφῆς, ζητήσαντες νὰ διεκλαδέωμεν διὰ τοῦτο ἀδιαλλακτον. Κατὰ κακὴν ὅμως μοῖραν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἔχουσι τὸ ἐλάττωμα νὰ κρίνωσιν ἐπιπολαίως, βρυσυνόμενοι νὰ εἰσαγάγωσι καὶ τὴν ἄκρων αὐτὴν τοῦ δικτύου πέρα τοῦ φλοιοῦ.

Οἱ λοιπὸν δὲν κατωρύθνθη ἕχοι τοῦδε, ἐλπίζομεν διὰ τοῦτο θέλεις κατορθωθῆναι διὰ τοῦ Φιλομούσου Συλλόγου, καὶ διὰ τοῦτο ἐπικροτοῦντες τὴν ίδρυσιν αὐτοῦ, εὐχόμεθα αὐτῷ ἐπίδοσιν καὶ μακροβιότητα (1).

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ.

Μεταξὺ καὶ ἄλλων τινῶν παραδόσεων καὶ ἔθιμων, τὰ ὅποια ἡ ἐλληνικὴ εὐδωλολατρεία κατέλιπεν εἰς τοὺς ἐκχριστιανισθέντας Ἐλληνας, εἶναι καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι δεισιδαιμονίαι, τῶν ὅποιων αἱ περισσότεραι μετηνέχθησαν εἰς τὴν Ἐλλάδα ἐκ τῆς ὁρεινῆς γώρας τῆς Θράκης. Άν καὶ αἱ κατὰ κακοὺς συνερχόμεναι σύνοδοι μετ' αὐτηρούτητος ἐπετίμων (α) τὰς

(1) Κατὰ τὰς ίδιαιτέρας ἡμῶν πληροφορίας ὁ Φιλόμουσος Σύλλογος ἐγήγγησε δραστηρίας καὶ εὐδοκίμιας καὶ εἰς τὴν προσγεγγήν τοῦ ἔθνους διανεί.

(α) Τῆς ἐν Τρεύλ. 5'. σιν. συνόδου καν. 58' καὶ σχ. Βαλσαμώνος. ξε. καὶ τὰ σχ. Ζωγρᾶς Βαλσαμ. καὶ Αριστήνου. Πρβλ. Καρβαγ. 59'. καὶ σχ. Ζωγ. καὶ Βαλσαμ.

τοιαύτας δεισιδαιμονίας καὶ ἔθιμα, τῶν ὅποιων τὸ κακὸν, φαίνεται, θὰ ὑπερεπλεόναζεν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ, ὅμως δὲν ἔξελιπον, πολλοὶ δὲ τῶν νεωτέρων Ἐλλήνων «ἀγνοίας τρόπῳ ή ματαιότητος τὰ τῆς »δαιμονιώδους πλάνης (β)» ἐνεργοῦσιν. Οἱ Κορκῆς (γ) εἰς τὴν τότε κατάστασιν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἐνόμιζε τὴν δεισιδαιμονίαν ὡς χαλινὸν, διὸ δὲν ὠφελεῖ τίποτε τοὺς χαλινωμένους, ἀλλὰ δίδει μηχανὴν ἀναψυχὴν εἰς τοὺς τιμίους ἀνθρώπους, οἱ διποῖοι ηὗλον ἀνηλεῶς σπαράττεσθαι καθ' ἐκάστην ἀπὸ τὰ ἀπαίδευτα θηρία ταῦτα, ἀν ἔτρεχαν ἀγαλινωτα· διὸν πρέπει, συμπεραίνει, νὰ μὴ μετακινή τις τὴν δεισιδαιμονίαν ἀπὸ τῶν ἀπαιδεύτων τὰς κεφαλὰς, διταν δὲν εἴναι πλέον εἰς ηλικίαν δεκτικὴν φρονιμωτέρας παιδείας. Άν καὶ διὰ νῦν κατάστασις τοῦ Εθνους δὲν εἴναι κατὰ πολὺ εύνοϊκωτέρα τῆς τότε, ὅμως νομίζω διὰ πρέπει νὰ καταβληθῶσι δραστήρια μέτρα, ἵνα ἀποσκορακισθῶσιν αἱ παράλογοι αὐταὶ ἰδεῖαι, αἴτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γελοῖαι καταντῶσι, καὶ παρουσιάζουσι πολλάκις ἀλλόκοτον κράμα γριστιανισμοῦ καὶ πολυθεῖας. Πρὸ τοῦτο δὲ συνέλεξε τὰς κατωτέρω δεισιδαιμονίας, καὶ παραβάλλων αὐτὰς πρὸς τινας τῶν ἀρχαίων, ἐξ ὧν προθλίθον, σκοπεύω ἵνα καταδείξω ἐκείνας μάλιστα, αἴτινες ὡς θρησκευτικὰ έθιμα ἐκπαλαιώσωρούμεναι, εἴναι αὐτόχρονα ἀπόρροια τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν τοῦ ἐλληνισμοῦ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ηλικίᾳ.

Ἡ Κορώνη, μάλιστα δὲ ὁ κατὰ τὴν νύκτα κρωγμὸς αὐτῆς, θεωρεῖται ἀπαίσιος καὶ ἀγγελος θανάτου. Ή δεισιδαιμονία τῶν ἀρχαίων ἐθεώρει κακὸν τὸν κρωγμὸν τῆς κορώνης, μάλιστα δὲ διταν αὐτῇ ἐπεκάθητο οἰκίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πασίοδος, διστας εἰς τὰ ἔργα καὶ ἡμέρας του μῆς διετήρησε τὰς διαφόρους γεωργικὰς παρατηρήσεις καὶ δεισιδαιμονίας δοξασίας τοῦ αἰῶνος του, συμβούλευε (δ) τὸν Πέρσην

«Μηδὲ δόμον ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν
καὶ τοι ἐφεξομίηνη κράτη λακέρους κορώνη.»

Οἱ κτύποι τῶν Βατῶν. Τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα Κυριακὴν, διεισιδαιμονίας δεσμίδες βατῶν, νομίζουσιν εἰς τινα μέρη διὰ διταν γυνὴ ἔγκυος κτυπηθῆ μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας ὑπὸ ἀλλης διὰ μιᾶς τῶν δεσμίδων τούτων θὰ γεννήσῃ εὐκόλως· ἀν δὲ δὲν εἴναι ἔγκυος καὶ κτυπηθῆ διὰ θὰ θραυσθῶσι τὰ πινάκια της. Ή δεισιδαιμονία αὕτη φαίνεται· διὰ τὴν ἀλήρηθη ἐκ τοῦ ἔξτης παραπλησίου έθους τῶν Ρω-

(α) Καν. ξε'. τῆς ἐν Τρεύλ. συν.

(γ) Απάνθ. 6'. ἐπιστ. Κορκῆς σ. 212.

(δ) Ησοδ. ξεγ. καὶ ἡμ. 744—745.